

Az akác tenyészterülete mintegy 350.000 kh. évi vágásterület

$$\frac{350.000}{35} = 10.000 \text{ kh.}$$

$$\text{Összes véghasználat: } 186 \times 10.000 = 1.860.000 \text{ m}^3$$

$$\text{„ előhasználat: } 71 \times 10.000 = 710.000 \text{ m}^3$$

$$\begin{array}{l} \text{Évi vég- és előhasználat} \\ \text{vastagfa} \end{array} = 1.570.000 \text{ m}^3$$

ebből ipari fa: 1.300.000 m³, a többi tűzifa — gallyfa és tuskó nélkül.

Ebből a fatermésből előállítható:

szőlőkaró évi egész szükséglet	100.000.000 db (500 db/m ³)	= 200.000 m ³
vasúti talpfa „ „	1.000.000 db (5 db/m ³)	= 200.000 m ³
vezeték oszlop „ „	?	= 400.000 m ³
bányafa „ „	?	= 400.000 m ³
bognárfa, oszlop, egyéb mezőgazd. fa		= 100.000 m ³
	iparifa	1.300.000 m ³
	tűzifa	1.270.000 m ³
	vastagfa	2.570.000 m ³

Amint látjuk, szőlőkaróból és vasúti talpfából már 35 éves fordulóval a megfelelő termőhely és ápolás mellett 350.000 kat. hold akácosból is fedezni tudnánk a hazai igényeket, s ha 350.000 kat. hold helyett 700.000 kh. jó akácosunk lenne, 100 millió darab szőlőkarót s 1 millió darab vasúti talpfát kivihetnénk több milliárd forint értékben.

Meg kell döntenünk azt a tévtant, hogy a termőhely fatömegbeli összeteljesítménye a gyérítési rendszertől független, mert ez a felfogás a fő akadálya minden fejlődésnek s a mai fahiánynak.

Meg kell kísérlni annak a tanításnak az érvényesítését, hogy a terméseredmények végső határát csakis a Nap sugárzó energiájának, a hőnek és fénynek mennyisége szabja meg.

Sőt meg kell kísérlni annak a tanításnak az érvényesítését is, hogy a talajtermékenység legfőbb feltétele a talajban levő szerves anyagok átalakulásának szakszerű szabályozása okszerű művelés által.

Tudomásul kell vennünk azt, hogy az akác kultúrnövény, az akác kapásnövény. Az elegyes telepítés, a megfelelő növénytér biztosítása és az évenként megismétlődő egy-két kapálás meglepetésszerűen nagy fatömegnövekedést idézhet elő.

Az erdőrendezési felügyelőkről

JAKÓTS LÁSZLÓ

az OEF erdőrendezési felügyelői csop. vezetője

Az elmúlt ősszel Főigazgatóságunk új munkakört létesített: *valamennyi erdőgazdaság mellett megkezdte működését az erdőrendezési felügyelő.* Nézzük meg mi tette szükségessé az új munkakör kialakítását, mit várunk az erdőrendezési felügyelőktől? Nézzük meg eddigi munkájukat, hogy az ebből levont tanulságok eredményesebbé tegyék további működésüket.

Az erdőgazdasági termelés — a faanyag megtermelése — hosszú időre és nagy területre kiterjedő folyamat, ezért igen nehezen áttekinthető. A fatermelés folyamatának térbeli és időbeli áttekinthetőségét, tervszerűségét és rendjét az üzemtervekkel, illetve az üzemterv szerinti gazdálkodással kell biztosítanunk. Szükséges tehát, hogy erdőgazdaságaink megfelelő minőségű üzemtervekkel legyenek ellátva és ezeket az üzemterveket a megfelelő módon fel is használják.

Az Állami Erdőrendezési Intézet kirendeltségeinek szorgalmas munkája következtében erdőgazdaságaink egyre több üzemtervvel vannak el-

látva. Az állami erdőgazdaságok által kezelt erdők területének mintegy 80 százalékáról már van üzemtervünk, de nem ritka az olyan erdőgazdaság, amelynek területe 90—95 százalékban üzemterves. Az üzemtervek minősége a gyakorlat követelményeinek megfelelő.

Erdőgazdaságaink azonban csak akkor tudnak az üzemtervek szerint gazdálkodni, ha a községenként készült üzemtervek erdőgazdaságra összesített tervezési adatait ismerik, a feladatokat éves részlettervekre lebontva megfelelően végre is hajtják, majd az elvégzett munkát nyilvántartásba véve azokat az üzemterv előírásaival összehasonlítják. Ez csak akkor lehetséges, ha minden nagyobb gazdasági egységnél olyan szakember van, aki ezt a feladatot kellő szakmai felkészültséggel el tudja látni.

Főigazgatóságunk 1952. évben ennek a feladatnak az ellátását az erdőművelési és területrendezési munkák elvégzése mellett a II. erdőművelési előadóra bízta. Mivel abban az időben még lényegesen kevesebb üzemterv állt az erdőgazdaságok rendelkezésére, remélhető volt, hogy a II. erdőművelési előadó ezt a meglehetősen sokoldalú munkakört el tudja látni. A gazdasági élet mindennapi sürgető gondoljai azonban igen sok esetben arra késztették az erdőgazdaságokat, hogy a II. erdőművelési előadók munkájában az üzemterv szerinti gazdálkodás és a területrendezés munkáját az erdőművelési és egyéb üzemi munkákkal szemben — helytelenül — háttérbe szorítsák. Ez azzal az igen káros következménnyel járt, hogy az elmúlt években az erdőgazdasági termelés idő- és térbeli rendjét és tervszerűségét senki nem biztosította. A nyilvántartások vezetését sok helyen elhanyagolták és az üzemtervek összesítéséből kapott adatokat sem használták fel kellőképpen. Az erdőgazdaságok részére sok baj, sőt károsodás is származott abból, hogy a legtöbb erdőgazdaságnál az esedékes területrendezési ügyeket sem intézték el.

Bebizonyosodott, hogy az üzemterv szerinti gazdálkodás irányítását csakis olyan szakember tudja elvégezni, aki az erdőgazdaságtól bizonyos mértékben függetlenül csakis ebben a munkakörben dolgozik.

Ezt a tényt felismerve Főigazgatóságunk 1954. őszén az üzemtervszerinti gazdálkodás irányítását országos viszonylatban az erdőrendezési főosztályra, erdőgazdasági viszonylatban pedig az erdőrendezési felügyelőkre bízta. Az erdőrendezési felügyelők az Állami Erdőrendezési Intézet létszámába tartoznak, munkájukat az erdőrendezési főosztály irányítja, jelentéseiket, észrevételeiket közvetlenül az erdőrendezési főosztályhoz terjesztik be, eszerint az irányító és ellenőrző munkakörükhöz feltétlenül szükséges függetlenségük biztosítva van.

Az erdőrendezési felügyelőnek munkája elvégzéséhez okvetlenül ismernie kell az erdőrendezés munkáját. Éppen ezért 1954. őszén az erdőrendezési főosztály külső munkára osztotta be őket az erdőrendezési kirendeltségekhez. Itt valamennyien résztvettek az üzemtervezési külső munkákban. Dolgoztak az erdőrendezők mellett az erdőleírási, mérési és becslési munkák végzésében és további munkájukhoz fontos ismereteket szereztek.

Az elmondottakból látjuk, hogy az üzemterv szerinti gazdálkodáshoz szükséges üzemtervek, valamint a kellő szakismerettel bíró, független irányító szervek ezekután már biztosítva vannak, így megindulhatnak erdőgazdaságaink az üzemterv szerinti gazdálkodás útján. Ezekután az erdőrendezési felügyelőkön múlik, hogy erről az útról le ne térjenek. Ennek a célnak elérését segítik elő az üzemtervek végadatainak erdőgazdaságunkénti

összesítései, amelyekből az erdőgazdaságokra nézve pontos területi, fatömeg és növedékadatokat nyernek. Azonban soha ne tévesszék szem elől azt, hogy az összesítés nemcsak számtani művelet. A végösszesítő adatai alapján képet alkothatnak maguknak az erdők állapotáról és az erdőgazdaság által végzendő munkákról. Előfordulhat az az eset, hogy az erdőrendezési felügyelő az összesítő egyes adatait helytelennek véli. Ilyenkor mutatkozik az üzemtervek nagy előnye: könnyen megkeresheti visszafelé haladva azt, hogy milyen részadatok eredményezik a végösszeget és ezekből melyek azok, amelyek helytelennek látszanak. Például: valamely erdőgazdaság végösszesítője sokkal több vágásra érett állományt mutat ki, mint amennyit az erdőgazdaság szakemberei gondoltak volna, ugyanakkor az állományok átlagos vágásérettségi kora a tenyésztett fafajokhoz viszonyítva alacsonynak látszik. Ha ilyenkor az erdőrendezési felügyelő az üzemtervi összesítőben megkeresi azokat a községeket, amelyeknél az adatok túlzottnak látszanak, ezeknél legtöbbször azt tapasztalja, hogy aránylag sok a rontott, tehát állapotánál fogva vágásérett állomány, azért alacsony a vágásérettségi kor is.

A hivatása magaslatán álló erdőrendezési felügyelő nem maradhat meg e tények pusztá megállapításánál, meg kell győződnie arról is, hogy az erdőgazdaság ismeri-e az ezen a téren reá váró feladatokat és mit tesz azok megoldására? Ütemezte-e az erdőgazdaság a rontott erdők felújítását terveiben, biztosította-e, illetve biztosítja-e a szükséges előfeltételeket: csemét, munkaerőt stb?

Az erdőrendezési felügyelő csak akkor lehet meggyőződve arról, hogy az erdőgazdaság üzemterv szerint gazdálkodik, ha az üzemtervi nyilvántartásokat folyamatosan vezeti, a bejegyzett adatokat a helyszínen ellenőrzi, az üzemtervek érvényességének lejártá után a nyilvántartásokat összesíti és értékeli.

Az üzemtervi nyilvántartás vezetése nem történhet gépiesen, nem elegendő a „C” lapokból és az erdősítési alapokmányokból az adatokat átmásolni a nyilvántartásokba. A helyszínen ellenőrizni kell a mennyiségi és minőségi teljesítést. Meg kell nézni, hogy az üzemtervek adatai és előírásai, valamint az előírások végrehajtása megfelel-e a tényleges helyzetnek, illetve a szakszerűség követelményeinek. Ezek a vizsgálatok számos üzemtervi és gazdálkodási hibát fognak felderíteni, amelyeket a jövőben csak akkor tudunk elkerülni, ha azokat az erdőrendezési felügyelő megfelelő időben jelenti felettes szervének.

Vigyázni kell nehogy ez a feladat apró és jelentéktelen ügyek felsorolásává váljék. Nincs semmi értelme az előhasználati fatömeg előírások vagy a kisebb elegyarányeltérések üzemtervi átjavításának, de igenis törölni kell az üzemtervből az oda tévesen beépített, vagy a tervidőszakban leadott területeket. Át kell javítani a véghasználati előírásokat, ha az üzemtervben jelentősebb nagyságú becslési hibát találnak vagy a véghasználati terület rendeltetése megváltozott. Ilyen eset például az, ha az erdőrészletet a fatermelés céljára szolgáló erdőrészletek közül védelmi célra minősítették át. Ugyancsak javaslatot kell tenni az üzemterv módosítására, ha a fokozatos felújítóvágásoknál az alátelepült fiatalos érdekei így kívánják.

Az erdőrendezési felügyelő a vállalati részlettervek készítéséhez az üzemtervi adatokat szolgáltatja, az elkészült részletterveket felülvizsgálja és véleményezi. A favágatási tervek készítésekor elsősorban az ő feladata arra ügyelni, hogy az erdőgazdaság a későbbi évek gazdasági kívánalmait

szem előtt tartsa. Az üzemterv érvényességi idejére az erdőgazdaságnál vég-használatra besorolt erdőrészleteket úgy kell elosztania, hogy ne csak a fa-tömeg mennyisége, de minősége is az egyes évekre egyenletesen oszoljon el. Arra is ügyelnie kell, hogy minden egyes évre nagyjából egyenlő szál-lítási és felújítási feladatok jussanak. Ha valamely erdőgazdaság az üzem-terv érvényességi idejének elejére kiválogatja a kitermelés, szállítás és fel-újítás szempontjából legkönnyebb feladatot jelentő állományokat, az üzem-tervi időszak végére nagyrészt a nehezebb feladatok maradnak. Ha az erdőgazdaság a sok szerfát adó jóminőségű állományokat az első évekre vá-logatja ki, előfordulhat, hogy az utolsó évekre leginkább csak tűzifát adó, nehezen felújítható állományok jutnak.

Ilyenkor halljuk azt, hogy nincs mit vágni. Az erdőrendezési felügyelő feladata, hogy az erdőgazdaság gyakran pillanatnyi előnyt jelentő érdeké-vel szemben a szakszerűséget képviselje.

Az üzemterv szerinti gazdálkodás irányítása megköveteli az erdőgaz-daság területi adatainak művelési ágankénti pontos ismeretét, azért kellett összeállítani a közületi ingatlannyilvántartásokat és ezért kell azokban mindennemű változást átvezetni. A művelési ág változások időben történő bejelentése az alapja annak, hogy felsőbb gazdasági szerveink helyesen tudják megállapítani vetésterveinket.

Nézzük most meg röviden, hogy az eddig eltelt időben milyen eredmé-nyeket értünk el és eleget tudunk-e tenni a ránk váró feladatoknak? Az erdőrendezési felügyelők a téli hónapokban, mikor az időjárás a helyszíni bejárásokat amúgyis lehetetlenné tette, elsősorban a hátralékos területren-dezési ügyeket intézték el. Lezártak számos, már évek óta elhúzódó terü-letrendezési ügyet és az erdőgazdaság területadatainak a gazdálajstromok adataival való egyeztetésével sok hibát kiküszöböltek. A legtöbb helyen már régebben felfektetett üzemtervi nyilvántartásokba az elmaradt ada-tokat bejegyezték és elkészítették az üzemtervek eddig eltelt ideje alatt végzett használatok összesítését, valamint az esetleges túlhasználatoknak vagy megtakarításoknak felderítését. Végül — s ez egyik legjelentősebb munkájuk volt — résztvettek az 1956. évi vágástervek összeállításának munkájában.

Az elvégzett munkák alapján látják már erdőgazdaságaink is, hogy mennyire megkönnyítik gazdálkodásukat az üzemtervek és mennyire szük-séges az üzemterv szerinti gazdálkodás és az ezt irányító és ellenőrző erdő-rendezési felügyelő.

Befejezésül meg kell említenünk röviden azokat a célokat, amelyeket munkánkkal ezidén még el akarunk érni. Mindent amit tenni fogunk az üzemterv szerinti gazdálkodás érdekében kell tennünk. Ez évben a követ-kezőket akarjuk megvalósítani:

Az üzemtervi nyilvántartásokba az összes elmaradt erdősítési és fa-használati adatokat be kell vezetni és az adatok helyességéről a helyszínen meg kell győződni.

Rendezni kell az üzemtervtől eltérő használatok ügyét. Egyszer és min-denkorra le kell zárni a már megtörtént üzemtervtől eltérő használatokat, a jövőben pedig minden erdőgazdaságnál csakis kellően indokolt esetekben és a főigazgatóság előzetes engedélyével lehessen ilyet gyakorolni.

Az üzemtervi nyilvántartásokban az 1952., 1953. és 1954. évre bejegy-zett adatokat összesíteni kell és meg kell állapítani, hogy az erdőgazdasá-

gok az üzemtervben lerögzített előírásoknak miként tettek eleget és az üzemterv előírásai mennyire felelnek meg a szakszerűség és tervszerű gazdálkodás által támasztott követelményeknek.

A gazdálajstrom területadatait, ahol még nem történt meg, rendezni kell, az erdősítésre átvett mezőgazdasági területek nagyrésze ugyanis még mindig mint a mezőgazdasági termelést szolgáló terület van bejelentve annak ellenére, hogy nagyrészt az erdőgazdaság már beerdősítette.

Az üzemtervi nyilvántartások adatainak helyszíni ellenőrzésével össze kell kapcsolni az ötéves terv ideje alatt létesített fiatalosok összeírásának munkáját.

Végül megkezdjük a tíz évre érvényes üzemtervekkel kapcsolatban az üzemtervi nyilvántartási térképek elkészítését. Ezeken különféle színezéssel, illetve jelöléssel kell majd erdőrészletenként feltüntetni az elvégzett munkákat. Ezáltal az üzemtervi térképek a későbbi gazdálkodás és ellenőrzés részére használhatóbbakká válnak. A jól elkészített üzemtervi nyilvántartási térképek a nyilvántartások vezetését lényegesen megkönnyítik és sok téves adat bejegyzésének gátat vetnek.

Mint az elmondottakból látjuk, vannak már eddig is eredményei munkánknek, tudjuk az erdőgazdaságok szempontjából jelentős céljainkat és ha ezeket végre is hajtjuk, egyre többen felismerik majd az üzemterv szerinti gazdálkodás fontosságát.

A felszabadulási verseny győztese: a Börzsönyi Állami Erdőgazdaság

Egész dolgozó népünk nagy lelkesedéssel ünnepelte legnagyobb nemzeti ünnepünknek, hazánk felszabadulásának tizedik évfordulóját. Az ország minden táján, üzemekben, műhelyekben, lenn a bányákban és fent a mezőkön minden munkaterületet átfogó munkaversenyben adtak kifejezést a dolgozók hazafias érzéseiknek. Rész

